

Adviesraad
Sociaal Domein
Houten

Gemeente Houten

t.a.v. College van B&W

Datum: 15 mei 2019

Betreft: Advies t.a.v. Mathijs v.d Heuvel Teammanager team Samenleving namens het College van burgemeesters en wethouders.

Geacht College,

Op 11 april 2019 hebben wij uw adviesaanvraag met betrekking tot de evaluatie van de minimaregelingen in Houten ontvangen. U vraagt hierbij om advies met betrekking tot de evaluatie minimabeleid. Met name met betrekking tot onderstaande vragen:

1. Kunt u zich vinden in de gewijzigde inzet en verdeling van budget zoals voorgesteld?
 - a. En daarmee het in stand houden van de regeling tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten?
 - b. Ziet u in dit pakket van regelingen voldoende mogelijkheden om passend maatwerk te bieden aan de inwoner van de gemeente Houten met een laag inkomen zodat hij/zij mee kan blijven doen (participeren)?
 - c. Bent u van mening dat het pakket aan regelingen dekkend is op de doelstellingen van het armoedebeleid?
 - d. Benutten we met en middels onze budgetten en regelingen voldoende de lokale infrastructuur, waarbij we de projecten kindpakket en subsidie aan de partners op het gebied van armoedebestrijding nog evalueren?

En ziet u naast deze vragen nog kansen?

In dit advies gaan we, zoals door u gevraagd, in op de door u gestelde vragen en zien ook kansen.

Wij starten met de kansen:

Kansen

Kans 1: De regelingen vereenvoudigen:

De evaluatie zelf betreft een document van 38 pagina's waarbij vanaf pagina 14 de diverse regelingen voor de doelgroepen zijn beschreven. De doelgroepen zijn beperkt de regelingen echter niet. Graag zien wij een vereenvoudiging van de regelingen. Waar mogelijk zorg voor ontschotting waardoor het niet alleen voor de Gemeente overzichtelijker wordt maar zeker voor de doelgroep zelf.

Kans 2: Effectiviteit.

Zoals aangegeven in de evaluatie is de effectiviteit van de regelingen/maatregelen niet aan te tonen. Het inzetten van publieke en niet-publieke middelen moet effect sorteren, zeker gezien de totale omvang van de maatregelen. In de komende jaren wordt voor ca 5,2 miljoen aan regelingen en gelden begroot. Wij verzoeken u om nader onderzoek te (laten) doen om de effectiviteit van de maatregelen vast te stellen zodat beter en nauwkeuriger de middelen kunnen worden ingezet.

Kans 3: Vroeg signalering en eenvoudiger bereikbaar maken van de regelingen.

Belangrijke speerpunten moeten zijn vroeg signalering en het gemakkelijker bereikbaar maken van alle regelingen. Op dit moment wordt er bij allerlei regelingen die belangrijk zijn voor mensen in armoede alleen gekeken naar het inkomen, niet naar de schulden. Wij willen er voor pleiten dat deze regelingen ook toegankelijk worden voor mensen met hoge schulden die in armoede leven. Dat betekent dat de koppeling met het wettelijk sociaal minimum moet worden losgelaten en moet worden gekoppeld aan het besteedbaar inkomen. Daarmee sluiten deze regelingen ook beter aan op de definitie van het armoedebeleid.

Kans 4: Bereiken van de doelgroep.

Een van de kenmerken van armoede is dat mensen niet meer mee kunnen doen in de samenleving. Dat heeft te maken met de directe financiële problemen, die mensen belemmeren om leuke dingen te doen, zoals lid worden van een vereniging of gewoon vrienden en kennissen uit te nodigen voor een kop koffie met een koekje. Maar het heeft ook te maken met de psychische druk die armoede met zich mee brengt. Ook schaamte speelt daarbij vaak een belangrijke rol. Financiële problemen en de zorgen die daar bij horen werken verlamdend. De gemeente kan een belangrijke rol spelen bij het wegnemen of verlichten van die druk. Op dit moment wordt in het sociaal beleid sterk de nadruk gelegd op zelfredzaamheid. Wij willen benadrukken dat het armoedebeleid een heel andere aanpak van het stimuleren van zelfredzaamheid vraagt dan de rest van het sociaal beleid. Ook in de communicatie vraagt dat een andere aanpak. Mensen die de post niet meer open maken uit angst een factuur te vinden, zijn niet met een artikel in het Groentje of een brief in beweging te brengen. Kies dan ook voor meer vormen van bereiken van deze doelgroep. Wat ons opvalt is dat op sociale media er steeds meer pagina's komen voor minima of net erboven, om te helpen. Wellicht een idee om ook deze kanalen actief te gebruiken.

Kans 5: Samenhang en maatwerk

Wat ons betreft kent het armoedebeleid twee invalshoeken of benaderingswijzen die je niet los van elkaar kunt zien maar in samenhang moet hanteren (integraliteit).

1. Mogelijk maken dat inwoners voldoende (= op bestaansniveau!) eigen inkomen kunnen genereren. Werk - al dan niet aangepast, begeleid en/of beschut - is hiervoor het belangrijkste instrument. De WIL speelt hierin een belangrijke rol alsook de cliëntenraad WIL die hierover concrete ideeën aangereikt en adviezen gegeven heeft. Dat binnen de mensen met een (zeer) zwakke positie op de arbeidsmarkt (voorheen diegenen die waren aangewezen op de Sociale Werkvoorziening) meer en meer worden uitgesloten ondanks gemaakte afspraken willen we nogmaals onder de aandacht brengen.
2. Als er onvoldoende inkomen beschikbaar is compenseert de overheid (rijk en gemeente) d.m.v. allerlei toeslagen en regelingen het gebrek aan inkomen. Ook het instrumentarium dat bij de schuldhulpverlening hoort speelt hierbij een niet te onderschatten rol.

Dit leidt tot de volgende kans zoals ook aangegeven in ons open advies “Maak werk van Maatwerk”: Maak met inwoners, die door allerlei oorzaken niet in hun levensonderhoud kunnen voorzien, een maatwerkplan waarbij zowel de inkomenskant als de compensatiekant (minimaregelingen en toeslagen, schuldhulpverlening) zo concreet mogelijk uitgewerkt zijn. Houd hierbij rekening met het gehele gezin (indien aan de orde) met speciale aandacht voor de kinderen. Hiermee wordt ingezet op zowel het structureel verbeteren van de inkomenssituatie als het optimaal gebruik maken van de - in principe tijdelijke - compensatieregelingen. Investeer in en faciliteer adequate begeleiding van deze processen en vergeet niet dat ook nazorg nodig is; deze investering verdient zich vanzelf terug, zowel in geld als levensvreugde.

De vragen

De Adviesraad Sociaal Domein is het eens met de doelstellingen en speerpunten die gekozen zijn bij de vaststelling van het armoedebeleid. Te weten:

- Voorkomen is beter dan genezen, waarbij voorkomen van armoede centraal staat, **beter is** om vanuit het principe “**sluit armoede zoveel mogelijk uit**” beleid te ontwikkelen.
- Versterken van de zelfredzaamheid.
- Bieden van een vangnet gericht op herstel en beperken van de gevolgen van armoede.
- Dat kinderen een bijzondere plek krijgen in het armoedebeleid.

Naar aanleiding van de gestelde vragen:

Kunt u zich vinden in de gewijzigde inzet en verdeling van budget zoals voorgesteld?

Reactie: *De middelen beschikbaar voor armoede bestrijding en voorkomen van armoede/schuld hulp zijn beperkt en zeker daardoor een politieke keuze. Zoals in ons advies armoede bestrijding en in ons open advies “Maak werk van Maatwerk” hebben we aangegeven dat:*

- *Voorkomen van armoede moet centraal staan in beleid waarbij bouwen aan werk en inkomen een belangrijk speerpunt moet zijn. In het bijzonder: geef mensen weer kansen op de arbeidsmarkt via begeleid / aangepast of beschut werken waar sprake is van grote afstand.*
- *Daarnaast het grote belang van 1 loket voor betrokkenen waar zij terecht en ondersteuning krijgen kunnen zeker in het woud van regelingen.*
- *Zorg voor een vangnet gericht op herstel en beperken van de gevolgen van armoede.*
- *Zorg ook voor nazorg om financieel gezond te blijven na schuldhulpverlening door de bijzondere bijstand beschikbaar te houden voor deze groep. Hierdoor wordt voorkomen dat gezinnen/mensen opnieuw afglijden. Dit is vanzelfsprekend voor de betrokkene geen prettige situatie maar ook.*
- *Het belang van kinderen in gezinssituaties waarbij sprake is van onder bestaansminimum moeten leven. Zij moeten een bijzondere plek krijgen in het armoede beleid. De armoede binnen het gehele gezin moet worden bestreden omdat anders het sigma en verlamming blijft bestaan.*
- *Naast de ondersteuning van kinderen moet de gehele gezinssituatie verbeteren.*

Reactie specifieke vragen:

- a. En daarmee het in stand houden van de regeling tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten? **Reactie:** *Gezien het bijzondere karakter van deze regeling in de gemeente Houten zijn wij blij dat deze gecontinueerd kan worden.*

- b. Ziet u in dit pakket van regelingen voldoende mogelijkheden om passend maatwerk te bieden aan de inwoner van de gemeente Houten met een laag inkomen zodat hij/zij mee kan blijven doen (participeren)? **Reactie:** *Zoals aangegeven is het van belang dat betrokkenen bij 1 loket terechtkunnen om maximaal gebruik te kunnen maken van de beschikbare (beperkte en gelimiteerde) regelingen. Wellicht dat door toepassing van kans 1 eenvoudiger maatwerk gemaakt kan worden.*
- c. Bent u van mening dat het pakket aan regelingen dekkend is op de doelstellingen van het armoedebeleid? **Reactie:** *Door het grote aantal regelingen en budgettaire beperkte karakter van de diverse regelingen is dit zeer waarschijnlijk niet dekkend. Ons advies: bouw actief aan een begeleidingsinfrastructuur en een inkomensbeleid waarmee we borgen dat leven en opgroeien in armoede in Houten niet meer voorkomt; heb daarbij ook specifiek aandacht voor kinderen en de daarbij behorende gezinssituatie.*
- d. Benutten we middels onze budgetten en regelingen voldoende de lokale infrastructuur, waarbij we de projecten kindpakket en subsidie aan de partners op het gebied van armoedebestrijding nog evalueren? **Reactie:** *In onze eerdere opmerkingen is aangegeven dat door de gefragmenteerde lokale infrastructuur, het beperkt beschikbaar zijn van de benodigde middelen en de ingewikkeldheid van de zeer diverse regelingen moeilijk is om hierop zicht te krijgen.*

Afrondend:

De evaluatie vermeldt dat de budgetten onder druk staan omdat er of meer gebruik van de regelingen gemaakt worden of dat de kosten stijgen danwel een combinatie van beide. Het gevoel bekruipt ons dat de gemeente erg terughoudend is in het beschikbaar stellen van voldoende middelen voor deze kwetsbare groepen. Met de mond belijden dat je een inclusieve samenleving nastreeft betekent concreet ook dat de noodzakelijke financiële stap moet worden genomen om dit mogelijk te maken. Voor niets gaat de zon op!

Met vriendelijke groet,

Namens de Adviesraad Sociaal Domein

Raymund Peters

Voorzitter A.I.